

Notat vedrørende arbejdet i Vandråd for Vadehavsområdet frem til 13.09.2017

Som medlemmer af Vandråd for Vadehavsområdet skriver vi dette notat, fordi vi er meget forundrede. Vi oplevede, at et spinkelt flertal i vandrådet på vores møde den 13. september helt konsekvent valgte at ignorere kommunernes indstillinger vedrørende en lang række mindre vandløb og stemte for at anbefale, at vandløbene ikke længere skal indgå i vandplanen.

Som repræsentanter for de grønne organisationer har vi stor tillid til de vurderinger, som kommunernes faglige medarbejdere undervejs har udarbejdet vedrørende vandløbene, og vi har længe forsøgt at nå til en fælles forståelse i vandrådet. Det er da også lykkedes at opnå enighed et stykke af vejen. Det er sket på baggrund af det eksisterende datagrundlag suppleret med andre saglige kriterier som for eksempel tilstedeværelse af naturlig ørredyngel eller planlagte indsatser i Vandplan 1 og 2 til forbedring af vandløbets tilstand.

Vi har arbejdet hårdt og seriøst for at løse de opgaver, som vandrådet er blevet pålagt. Vi har uden problemer udpeget vandløb, som ud fra en faglig vurdering ikke har potentiale til at blive i vandplanerne, herunder stillestående afvandingsgrøfter med begrænset fald og kraftigt okkerbelastede vandløb. Vi har også kunnet opnå enighed om vandløb, som er tæt på målopfyldelse eller har stort potentiale for at opnå god økologisk tilstand. Det er derfor en stor skuffelse for os, at et snævert flertal i vandrådet uden varsel besluttede at stoppe dialogen og ikke ville medvirke til, at vandrådet på et sagligt grundlag kunne forsøge at nå til enighed om alle de resterende vandløb.

Vores udgangspunkt har hele tiden været, at såfremt et vandløb vurderes til at have potentiale til at opnå 'god økologisk tilstand' med forskellige indsatser, så skal vandløbet forblive i vandplanen. Vi kan nu konstatere, at flertallets beslutninger på mødet ikke er baseret på eksisterende data eller andre faglige kriterier. De er udelukkende baseret på, at flertallet ønsker at få så mange vandløb som muligt pillet ud af vandplanerne.

Her følger nu en mere detaljeret redegørelse for forløbet frem til mødet den 13. september.

På vandrådets første møder i maj var udfordringen primært at få klarlagt, hvilken problemstilling vi skulle løse som opgave 1. Vi aftalte, at vi skulle prøve at afslutte denne opgave inden sommerferien og så efter ferien tage fat på opgave 2 med de kunstige og modificerede vandløb. Der var modstridende synspunkter, men stort set alle vandrådets medlemmer var indstillet på, at vi skulle i dialog med hinanden, så vi i fællesskab kunne løse den opgave, vi var blevet stillet, nemlig at forholde os til ca. 210 km vandløb i vores vandområde.

Landbrug & Fødevarers repræsentant ønskede dog yderligere at inddrage en række vandløb, hvor man vurderede, at der kunne være problemer med højt indhold af okker. Man ville bl.a. fremlægge en række billeder som dokumentation fra vandløbene. Det sagde vi ja til fra de grønne organisationer, idet vi ikke så noget problem i at drøfte kvaliteten af disse vandløb, og vandrådet enedes om at kigge på billedokumentation for okker fra 3 -5 vandløb. Fra de grønne organisationer insisterede vi dog på, at det skulle ske på et sagligt grundlag, så alle andre tilgængelige data skulle indgå i vurderingen af vandløbene. Allerede på dette tidspunkt var der enighed i vandrådet om, at datagrundlaget for en del af de udpegede vandløb var mangelfuldt, idet der ofte manglede data for ét eller flere af parametrene fra DCE.

Efterfølgende udarbejdede sportsfiskerne et notat, hvor vi argumenterede for at inddrage supplerende kriterier, som sammen med de tilgængelige data fra DCE samt billeder indsamlet af landmændene kunne danne grundlag for en mere kvalificeret vurdering. Vi pegede på følgende kriterier: - tilstedeværelse af ørredyngel, planlagte projekter under vandplan 1 og 2, skønnet potentiale for opnåelse af god økologisk kvalitet samt om vandløbets omgivelser var ekstensive eller dyrkede arealer. Der skulle med andre ord skaffes faglig, saglig og lokal viden som grundlag for at vurdere de vandløb, som landbruget bragte i spil.

Den 6. juni mødtes tre repræsentanter for sportsfiskerne til et separat møde med repræsentanter for landbruget. Formålet med mødet var at opnå en fælles forståelse for, hvordan vi kunne komme videre med opgave 1 og med de ekstra vandløb, som landbruget ønskede at inddrage. Vi havde en god dialog, hvor sportsfiskernes ekstra kriterier også indgik, og vi skiltes med en gensidig aftale om at fortsætte arbejdet på de næste møder. Sportsfiskernes notat med kriterierne blev fremsendt til sekretariatet, og det blev fremlagt på mødet den 8. juni, hvor vi også drøftede eksempler på billeddokumentation fra nogle vandløb med okker. Kommunerne påtog sig at faktatjekke og kommentere disse ekstra vandløb til et senere møde. Vandrådet nåede i øvrigt et stykke vej med vandløbene fra opgave 1, hvor kommunernes oplysninger nu var indhentet. De blev foreløbig vurderet og sorteret i tre kategorier: - med i vandplan, ude af vandplan samt placering på en venteliste til senere afklaring.

På mødet den 15. juni fortsatte arbejdet med opgave 1, og et stort flertal af vandrådet nåede til enighed om de fleste vandløb. Resten blev skubbet til senere afgørelse og heriblandt nogle vandløb, som muligvis kunne karakteriseres som kunstige eller modificerede, og som derfor skulle behandles under opgave 2. Vandrådet havde en længere dialog om opgavens størrelse og hvor vanskeligt det er at forholde sig til så mange forskellige vandløb. Der var på nogle punkter uenighed, men der var stadig et stort flertal, der ønskede at fortsætte dialogen med henblik på at løse de opgaver, som vi var blevet bedt om at løse.

På mødet den 22. juni blev det klart, at i alt 33 vandløb skulle vurderes i forbindelse med den ekstra opgave med de såkaldte okkervandløb, som vandrådet havde aftalt at lade indgå i arbejdet. Disse vandløb ville kommunerne nu undersøge og kommentere forud for mødet den 10. august. Vandrådet var i øvrigt enige om, at det var et fælles mål, 'at så mange som muligt bliver enige om så meget som muligt'.

På mødet den 10. august redegjorde sekretariatet for opgave 2. Dernæst blev listen med de såkaldte okkervandløb præsenteret, nu forsynet med bemærkninger til de enkelte vandløb fra kommunerne. I to grupper, hvor vandrådsmedlemmerne var sat sammen på tværs af tilhørsforhold, blev vi bedt om at drøfte kommunernes bemærkninger samt de data, som var tilgængelige for hvert vandløb. De to grupper nåede frem til meget forskellige resultater. I den ene gruppe var der enighed om mange vandløb, dog med nogle som skulle undersøges nærmere. I den anden gruppe var der stor uenighed. Det samlede vandråd kunne efterfølgende kun enes om at tage tre vandløb ud baseret på kommunernes bemærkninger om manglende potentiale. Desuden enedes man om at lade et vandløb indgå i vandplanen, fordi det har målopfyldelse. Alle resterende vandløb, som kommunerne i øvrigt vurderede skulle forblive i vandplanen, var der således uenighed om. Aftalen blev, at man på næste møde skulle tage fat på dem igen. Fra de grønne organisationer var oplevelsen, at dialogen fra landbrugets repræsentanter på dette møde blev markant skærpet og mindre imødekommende end på tidligere møder.

På mødet den 17. august fremlagde sportsfiskerne vore supplerende vurderinger af vandløbene. Landbrugets repræsentanter var helt afvisende og ville have alle vandløbene ud af vandplanen. Sportsfiskerne nævnte så tre vandløb med begrænset potentiale, som vi var villige til at lade udgå, og det blev der enighed om. Uanset hvilke saglige argumenter vi i øvrigt fremførte, herunder de førnævnte

kriterier fra notatet i juni, så var landbrugets repræsentanter helt afvisende for yderligere aftaler. De nævnte bl.a., at de stod til ansvar over for deres medlemmer.

Vi gik fra mødet med en underlig følelse af afmagt. Efterfølgende foreslog en af sportsfiskerne, at vi sendte en mail til repræsentanten for Landbrug & Fødevarer, som beskrev vores oplevelse af mødet. Desuden at vi fortsat var parate til at gå i dialog for at finde fælles løsninger. Her følger teksten fra denne mail:

Kære Per

Jeg er overordentligt frustreret over sidste uges vandrådsmøde. Det er min klare opfattelse, at I er løbet fra vores aftale! Ved et af de første vandrådsmøder fremkom du med et ønske om, at I kunne få yderligere "okkervandløb" vurderet på baggrund af indberetninger fra lodsejere med billeddokumentation. Vi opstillede derfor 5 kriterier, som skulle gennemgås, inden et vandløb kunne udgå, så vurderingen ikke alene kom til at foregå på baggrund af "synsninger". Der var generel bred enighed om og tilslutning til, at disse 5 kriterier skulle bruges, når de indrapporterede vandløb skulle bedømmes. Det er denne aftale I nu er løbet fra!

Forud for sidste møde havde Simon og jeg brugt en aften på at gennemgå den fremsendte lister og billeder. Jeg føler vi har spildt tiden, når I ikke vil bruge den faktuelle viden og faglighed. Vi bemærkede bl.a. følgende:

- Der er vandløb, hvor der foreligger analyser af opløst jern, som er under det politisk vedtagne kriterie på 0,5 mg/l. For et at disse vandløb, viser billeder endvidere ikke tydelige tegn på et okkervandløb.
- Der er konstateret ørreder i flere vandløb. Helt op til 80 ørreder pr. 100 m².
- Flere af de fremsendte billeder viser en gråbrun gruset vandløbsbund. Dette er ikke et okkervandløb.
- Der er for et vandløb gennemført en indsats i forbindelse med vandplan 1 med fjernelse af en spærring ved en vejunderføring.
- Der er flere steder godt potentiale for at opnå målene ved gode fald (gradient), god ørredbonitet mv. Det er kendt viden, at vandløb med et godt fald og gruset bund kan være gode gydevandløb trods moderate okkerpåvirkninger. Eksempelvis er der god produktion af ørred og lakseyngel i Vibæk (tilløb til Sneum å), og Fole bæk (tilløb til Ribe å) på trods af, at vandløbene er okkerpåvirket. Endvidere er der næppe afvandingsmæssige problemer, når gradienten er så stor, som det er tilfældet for mange af dine vandløb.

Man skal som bekendt "være to til en tango". Det var dog min følelse, at vi stod helt alene, som den ene part på dansegulvet ved det sidste møde. Vi prøvede flere gange at byde op til dans, ved at foreslå, at konkrete vandløb kunne udgå af vandplanerne. For mig drejer dette ikke sig om, som det blev formuleret, "at vi har et forskelligt syn på sagen". Det har jeg respekt for, og det vil jeg fint kunne acceptere. For mig drejer det sig om, at I løbet fra en aftale! Det kan jeg ikke acceptere! Jeg overvejer nu, at foreslå de andre repræsentanter for sportsfiskerne og øvrige grønne vandrødder, at vi trækker vores tilbud om at vurdere "ekstra vandløb" tilbage. Hvor der ikke foreligger en måling for opløst jern, må vandløbene (røde eller ej) indgå i vandplanerne frem til, at staten får analyseret de nødvendige vandprøver for indhold af opløst jern.

Det smerter mig meget, at vi ikke kan nå til enighed, og fremkomme med en fællesindstilling på baggrund af et fagligt grundlag. Det ville have været den bedste løsning, som forvaltninger og politikere kan arbejde videre med. Et resultat jeg ville være overordentligt stolt over. Jeg er udmærket klar over, at du har et bagland og en række kunder, som du skal tænke på. Som rådgiver ved jeg, at det ikke rart, når ens arbejde ikke medfører det svar, som kunden havde håbet på. Det er dog en del af jobbet.

Jeg skal endvidere anmode om, at du fremsender billeddokumentation for vandløb nr. rib_1.10.00387. Umiddelbart kunne vi ikke finde ud af, hvilke billeder, som hører til dette vandløb. Endvidere forbeholder jeg mig ret til (gælder også de andre repræsentanter for sportsfiskerne m.fl. i vandrådet eller andre lokalkendte) om nødvendigt at besigtige vandløbene, hvor billeder er taget, som det er formuleret i Simons notat.

Jeg er dog kendt, som en kompromissøgende og fleksibel person (både professionelt og privat), som går efter win-win for alle parter. Jeg opfordrer derfor til, at vi mødes inden næste vandrådsmøde, og prøver at kigge på vandløbene en gang til. Jeg er overbevist om, at vi kan gøre det bedre og opnå et fælles resultat. Du er velkommen til at ringe til mig – 23 21 xx xx.

Forventer at høre fra dig snarest!

Venlig hilsen
Søren

Som et resultat af denne mail blev der aftalt endnu et separat møde, og den 31. august mødtes tre sportsfiskere med tre repræsentanter for landbruget. Der var en ret hård diskussion, men vi enedes dog om yderligere ni af okkervandløbene: - fem skulle forblive i vandplanen og fire tages ud. Herefter var der stadig uenighed om elleve okkervandløb. Det var dog tidligere aftalt i vandrådet, at et af disse vandløb skulle besigtiges den 7. september.

De fleste af vandrådets medlemmer var så den 7. september på en fælles besigtigelsestur til fire vandløb. Vi besøgte blandt andet disse to vandløb:

Stokbæk (o5083_x) i Varde Kommune og Smørpøt bæk (o4569) i Esbjerg Kommune. Begge vandløb er kendetegnet ved, at tilløb i den øverste del er okkerbelastede. I Stokbæk er der et nyoprenset okkeranlæg, og hovedparten af begge vandløb er således i en god tilstand. Derfor anbefaler kommunerne, at vandløbene forbliver i vandplanen, i fuld overensstemmelse med Naturstyrelsens vurdering.

På trods af besigtigelsen, hvor vandløbene umiddelbart fremstod som gode vandløb med potentiale, så besluttede et flertal i vandrådet alligevel på det efterfølgende møde at anbefale, at begge vandløb skal tages ud af vandplanen. Der blev ikke fremført argumenter for beslutningen, men det fremgik klart på mødet, at flertallet på forhånd havde afstemt deres beslutning. Repræsentanten for Landbrug & Fødevarer havde således indhentet en fuldmagt fra et medlem af vandrådet, der var blevet forhindret i at deltage. På den måde kunne han sikre sig opbakning fra et snævert flertal på 8 ud af vandrådets 15 medlemmer.

På tilsvarende vis gik det med alle de andre okkervandløb samt de resterende vandløb fra opgave 1 på nær et par stykker, hvor der stadig mangler oplysninger. Alle vandløbene blev uden en eneste undtagelse stemt ud af flertallet, uanset de grønne medlemmers argumenter om potentiale, tilstedeværelse af ørredyngel, godt fald på over 3 promille osv.

Vi er som repræsentanter for de grønne organisationer dybt forundrede over at opleve, at kommunernes sagkundskab og kendskab til de enkelte vandløb konsekvent blev ignoreret at et snævert flertal i vandrådet. Vi opfordrer derfor til, at det i den fortsatte proces igen bliver de eksisterende data samt en faglig og saglig vurdering af det enkelte vandløbs potentiale, der bliver afgørende for, om vandløbet fortsat skal indgå i vandplanerne.

Som yderligere dokumentation henviser vi i øvrigt til de officielle mødereferater med tilhørende bilag.

Med venlig hilsen

Søren Eller, DN, Hanne Voetmann, Friluftsrådet, Jan Ravnborg, DOF, Lars Pedersen, Varde Å
Sammenslutningen/DSF, Søren Rygaard Lenschow, Kongeåens Sammenslutning/DSF, Preben Nielsen,
Sønderjysk Sportsfiskerforening/DSF, Lars Hammer-Bek, suppleant/DSF, Simon Simonsen, DSF.